

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 9P/40/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5624201162
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Slavomíra Mlynarčíková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2024:5624201162.1

Uznesenie

Okresný súd Liptovský Mikuláš vo veci starostlivosti o maloleté dieťa: A. B., nar. X. X. XXXX, prihlásená k trvalému pobytu C. XXX, D. E., v súčasnosti bytom F. XX, D. E., dieťa rodičov: G. B., nar. X. X. XXXX, prihlásený k trvalému pobytu C. XXX, D. E., v súčasnosti bytom F. XX, D. E. a nebohá H. B., nar. XX. X. XXXX, zomrelá XX. XX. XXXX, navrhovateľky: A. I., nar. X. X. XXXX, prihlásená k trvalému pobytu J. XXX/XX, C., zastúpená advokátom: Mgr. Henrich Schindler, so sídlom Skuteckého 33, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 40 887 481, v konaní o úprave styku osoby blízkej maloletej, o neodkladnom opatrení a iné, takto

rozhodol:

I. Súd u s t a n o v u j e maloletému dieťaťu A. B., nar. X. X. XXXX, kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom M. M. Hodžu 1784/30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536, na jej zastupovanie v konaní o úprave styku osoby blízkej s maloletým dieťaťom vedenom Okresným súdom Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 9P/40/2024.

II. Súd n a r i a d ť u j e neodkladné opatrenie:

- Stará matka A. I., nar. X. X. XXXX je do právoplatného skončenia konania vo veci samej, vedeného na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 9P/40/2024 o p r á v n e n á s t ý k a ť s a s maloletou A. B., nar. X. X. XXXX každú sobotu v párnom kalendárnom týždni, v čase od 15.00 hod. do 18:00 hod..
- Stará matka p r e v e z m e maloletú pred začatím styku v mieste bydliska otca a po ukončení styku maloletú o d o v z d á otcovi v mieste bydliska otca.
- Otec je p o v i n n ý maloletú A. B., nar. X. X. XXXX na styk p r i p r a v i ť.

odôvodnenie:

1. Na Okresnom súde Liptovský Mikuláš podala navrhovateľka, prostredníctvom svojho právneho zástupcu, dňa 18. 3. 2024 návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiada upraviť styk s maloletou A. B., nar. X. X. XXXX (vnučka navrhovateľky) každý párný týždeň v roku od piatku od 16.00 hod. do nedele do 18.00 hod., a to do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. Spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia podala navrhovateľka aj návrh vo veci samej, ktorým žiada upraviť styk s maloletou A. každý druhý víkend v príslušnom kalendárnom mesiaci, a to od piatka 16.00 hod. do nedele 16.00 hod., každý rok počas letných prázdnin od 5. júla v čase od 16.00 hod. do 10. júla do 16.00 hod. a od 5. augusta od 16.00 hod. do 10. augusta do 16.00 hod. príslušného kalendárneho roka, každý rok počas Vianočných sviatkov od 25.12. od 16.00 hod. do 27.12. do 16.00 hod. príslušného kalendárneho roka, každý rok 11. augusta v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod. a každý rok 1.septembra v čase od 15.00 hod. do 18.00 hod.

2. Navrhovateľka v podanom návrhu uviedla, že maloletá A. pochádza z manželstva H. B., nar. XX.XX.XXXX (dcéra navrhovateľky) a G. B., nar. XX.XX.XXXX. Matka maloletej zomrela dňa XX.XX.XXXX v dôsledku ťažkej choroby. Navrhovateľka je matkou zosnulej matky maloletej. Jej vnučka,

maloletá A., spolu s matkou a otcom žila v D. E., v prenajatom dvojizbovom byte, na ulici F. XX. V roku 2006 diagnostikovali jej dcéru, matke maloletej, rakovinu lymfatických uzlín, z ktorej sa vyliečila. V roku 2020 sa jej dcéra spoznala s otcom maloletej G. B. a približne od jari 2020 spolu začali žiť v podnájme v D. E., následne sa 30. júla 2022 zosobášili. Dňa 1. septembra 2022 sa narodila maloletá A.. V dôsledku vážnych zdravotných problémov matky maloletej, bol pôrod komplikovaný a niekoľkokrát oddialený. Matka maloletej ostala po pôrode v kritickom stave, po otrave krvi s vážnymi poškodeniami vnútorných orgánov, najmä obličiek a pečene, presúvali ju niekoľkokrát do viacerých nemocníc. Nakoniec ju v novembri 2023 hospitalizovali v Liptovskom Mikuláši, následne na oddelení HEGITO vo FNŠP F. D. Roosevelta v Banskej Bystrici, kde bohužiaľ dňa XX.XX.XXXX skonala. Pohreb sa konal 03. novembra 2023. O maloletú od času vážneho zhoršenia zdravotného stavu matky maloletej, zabezpečovali starostlivosť navrhovateľkin syn (brat matky maloletej) s manželkou, navrhovateľka a sestra otca maloletej (F. G.). Otec starostlivosť o maloletú A. v skutočnosti nevykonával, zabezpečovali to vždy tretie osoby. S dcérou mala navrhovateľka vrúcny vzťah a neustále boli v kontakte. Čo mohla, to jej navrhovateľka pomáhala a navštevovala ju. O vážnych problémoch v manželstve vedela, neraz bola svedkom nepekých urážok a nadávok, ako aj zlého správania otca maloletej k matke maloletej, jeho manželke. Do ich vzťahu však nechcela zasahovať, vedela, že by to iba zhoršila. H. od G. mnohokrát chcela odísť, ale nemala na to síl, vždy na to nejako rezignovala. G. ju neustále podozrieval, urážal, napádal, doma zamykal, vedela, že ju aj neraz udrhel. Svadby sa zúčastnila navrhovateľka, lebo brat matky maloletej, syn E. s manželkou s týmto ani nesúhlasili. Na svadbe ho prosila, aby sa ku nej nesprával tak zle. Táto situácia sa nezmenila ani po svadbe, ani po narodení milovanej A.. Všetka starostlivosť o dieťa a domácnosť bola len na H.. G. nebral ohľad ani na jej zdravotný stav, namiesto toho, aby jej pomohol, jej ešte pridával robotu, robil všade po byte neporiadok, hádzal fľaše od piva po celom byte, fajčil marihuanu na záchode, neustále pil a nadával jej, kontroloval a prenasledoval ju. A. je veľmi milé a usmievané dieťa, ktoré spokojne reaguje na každého pozitívneho a usmievaného človeka, ktorý jej venuje pozornosť a starostlivosť, nemá problém sa v prostredí rýchlo adaptovať. Nakoľko navrhovateľka bola pri nich od jej narodenia, často pomáhala dcéru H. po pôrode, a o A. od mala zabezpečovala neraz osobnú starostlivosť aj sama, pozná dokonale jej denný režim a potreby. Maloletá je aktuálne v starostlivosti otca, avšak reálne o ňu zabezpečuje osobnú starostlivosť otcova sestra F. G., ktorá žije s manželom I. G., ich dvomi dospievajúcimi deťmi, D. vo veku 13 rokov a I. vo veku 17 rokov a ich starým otcom pánom B. v dvojgeneračnom rodinnom dome v C.. Otec nemá v skutočnosti dobré vzťahy so svojou rodinou. Vzťahy v rodine sú neusporiadané, sestra F. sa brata podľa jej názoru bojí, taktiež má vedomosť, že G. mal F. opakovane fyzicky napadnúť. Do konfliktu sa dostával pravidelne aj so svojim otcom, s ktorým nekomunikujú. Navrhovateľka má za to, že je nevyhnutné, aby bola A. v pravidelnom kontakte aj so svojou rodinou zo strany matky, najmä s prihliadnutím na už vyššie uvedené okolnosti. Prostredie v rodine otca nie je harmonické, otec požíva návykové látky a nepodáva navrhovateľke ani jej synovi s manželkou žiadne informácie o maloletej, jej potrebách, či jej zdravotnom stave. Neustále sa dopytovali, ale keď prestal odpovedať, prestali aj oni. Nedvíha telefón, neodpovedal na správy. Úplne chce maloletú od nich odstrihnúť, už viac ako štyri mesiace nie je v kontakte s maloletou. Tento návrh podáva navrhovateľka s časovým odstupom, nakoľko sa ťažko vysporiadavala so smrťou dcéry, čo je aj dnes stále ťažké. Pri pohrebe navrhovateľku oslovilo, ako rodinu H. veľa ľudí z Mikuláša a jej okolia, s tým, že dúfajú, že A. nezostane v starostlivosti otca, lebo že toto nie je normálne prostredie pre výchovu dieťaťa. Má za to, že je nevyhnutné, aby bola u maloletej zabezpečená riadna výchova, stabilný domov, harmonické rodinné prostredie. A. najmä s ohľadom na jej útlý vek potrebuje cítiť lásku, pokoj a podporu od svojich najbližších. Zdravotný stav A., v dôsledku ťažkých okolností, za ktorých prišla na svet, si vyžaduje zvýšenú starostlivosť. Je vedená v endokrinologickej ambulancii u MUDr. K. C.. Po pohrebe sa informovala na jej zdravie, už dvakrát nebola na kontrole, na ktorú sa mala dostaviť. Aj počas svojho života H. neustále upozorňovala, že A. je liečená na štítnu žľazu a musí brať lieky, na čo G. stále odpovedal, že jej nebude nič dávať. Taktiež je vedená u kardiológa, ortopéda a na očné. Ani na tieto prehliadky nechodí, u kardiológa vymenšovala dva termíny kontroly. Otec maloletej G. B., pracuje ako pomocný kuchár pre viaceré hotely v Jasnej. Počas každého víkendu a mnohokrát aj cez týždeň, je maloletá v C., stará sa o ňu sestra otca, F. G.. Otcova sestra má taktiež dve dospievajúce deti a chodí do práce. Otec maloletú počas týždňa dáva do detských jasí v D. E.. Maloletá starú mamu vníma veľmi pozitívne, bola s ňou vždy, keď sa to dalo. Na navrhovateľku, ako aj na jej syna s manželkou reaguje veľmi dobre, oni o ňu taktiež zabezpečovali starostlivosť. V októbri pred H. smrťou bola A. u nich viac ako týždeň nepretržite. Má ich rada a oni ju taktiež veľmi ľúbia. Potrebuje sa cítiť bezpečne a milovaná. Je taktiež nevyhnutné nielen reflektovať na jej potreby, ale vytvoriť jej stabilné prostredie. V súčasnosti neexistuje žiadne vykonateľné rozhodnutie, ktoré by zabezpečilo pravidelné udržiavanie kontaktu s maloletou vnučkou, ako aj ochranu

najlepšieho záujmu maloletej A., ako aj jej právo na stretávanie sa s navrhovateľkou, ako osobou blízkou. Je vylúčené a v rozpore s ochranou najlepšieho záujmu maloletej, aby bolo ponechané rozhodovanie o kontakte len na otca, ktorý kontaktu zamedzuje a kontakt neumožňuje. Je viac ako preukázané, že otec svojvoľne zamedzuje kontaktu s maloletou, neprimerane zasahuje do ich vzťahu, ale najmä preukázateľne poškodzuje najlepší záujem maloletej a jej právo na kontakt s blízkymi osobami, teda starou matkou ako aj rodinou zo strany matky. Navrhovateľka žije v C. v trojizbovom byte sama, avšak aktuálne hľadá so synom byt v blízkosti Liptovského Mikuláša a Banskej Bystrice, pričom jedným z dôvodov je aj, aby bola blízko vnučke. Pracuje ako vychovávateľka v Základnej škole v C., pracuje s deťmi dlhé roky. V konaní je preukázané, že medzi navrhovateľkou a maloletou existuje silná citová väzba, je vo veku a životnej situácii, kedy absenciu blízkych v jej živote pociťuje značným spôsobom a táto môže mať nenapraviteľný následok na jej zdravý vývoj a citový život. K dnešnému dňu pritom neexistuje jeden dôvod, prečo by nemohla byť maloletá v dostatočnom kontakte so svojou starou matkou a tráviť s ňou dostatok času. V konaní je preukázané, že medzi navrhovateľkou a maloletou A. existuje silná citová väzba, maloletá A. je vo veku a situácii, kedy potrebuje cítiť lásku, starostlivosť a podporu aj z jej strany. Podľa jej názoru, je v najlepšom záujme maloletej, aby navrhovateľku ako svoju starú matku poznala, aby sa s ňou mohla stykať, komunikovať a nadväzovať a rozvíjať hlbší vzťah, a to najmä za stavu, kedy je zrejmé, že mali a majú vybudovaný intenzívny emocionálny vzťah a stretávali sa na pravidelnej báze, od mala sa navrhovateľka o ňu starala a vnímala ju ako svoju druhú matku. Podľa jej názoru v prípade, ak má maloletá A. s navrhovateľkou vytvorený intenzívny citový vzťah, pričom bez prítomnosti matky bola v jej starostlivosti neraz, veľmi dobre si rozumejú a náhle otec zamedzí kontaktu a bráni im vo vzájomnom styku a rozvoji ich citového vzťahu, pričom takýto stav trvá už takmer štyri mesiace, je podmienka potreby takejto úpravy v naznačenom skutkovom stave splnená. Uvedený stav neprimerane zasahuje a poškodzuje najlepší záujem maloletej. Maloletá A. má v zmysle Čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv, právo na ochranu rodinného a súkromného života. Navrhovateľka má s maloletou vytvorený intenzívny emocionálny vzťah, často sa stretávali a o A. sa plnohodnotne starala, pričom ich vzájomný vzťah, rodinný a súkromný život, ktorý medzi sebou majú vytvorený, je od októbra 2023 nerealizovaný. Týmto otec zasahuje do práva na ochranu rodinného a súkromného života maloletej, pričom tento stav nie je v najlepšom záujme A.. Je tak preukázaná potreba bezodkladne upraviť pomery medzi účastníkmi konania, nakoľko existuje vážna obava, že ďalšie trvanie takéhoto stavu môže vážne poškodiť zdravý vývoj maloletej, ako po psychickej stránke tak aj fyzickej, kedy absencia blízkych osôb v živote maloletej sa môže vážne odraziť na jej osobnostnom vývoji, ako aj sociálnych vzťahoch v budúcnosti. Naliehavosť potreby nariadenia neodkladného opatrenia odôvodňuje okamžitou potrebou zabezpečenia pravidelného kontaktu s maloletou v záujme zachovania citového putá a rozvíjania ich vzájomného vzťahu. Za stavu, kedy jej je znemožňované sa ďalej stretávať a vôbec byť spoločne v kontakte, pričom do októbra 2023 boli v častom a intenzívnom styku, má za to, že je potrebné upraviť pomery medzi navrhovateľkou a maloletou A., neodkladným opatrením do času, kým súd o podanom návrhu na úpravu vo veci samej právoplatne nerozhodne. Potreba tejto úpravy je odôvodnená aj tým, že čím dlhšie bude úplné odlúčenie trvať, tým viac citový vzťah medzi nimi ochladne a ich vzájomné vzťahy sa môžu zhoršiť. Úplné odlúčenie neprospeje ani jednému z nich, nakoľko dochádza k upadaniu vzájomných vzťahov. Po citovej stránke jej styk a komunikácia s jedinou vnučkou veľmi chýba a má za to, že rovnako aj A. chýba, pričom vie, že matku jej nikdy nahradiť nedokáže, ale ako stará matka vie dieťaťu, pri ktorom bola od narodenia, dať aspoň čiastočný pocit materinskej lásky, o ktorý stratou matky prišla. Opätovne si dovoľuje zdôrazniť, že je v najlepšom záujme maloletej, aby mohla udržiavať a prehĺbovať vzájomný vzťah s navrhovateľkou ako starou matkou ako osobou blízkou, nielen podľa § 116 Občianskeho zákonníka, ale aj citovo blízkou osobou, nakoľko A. má ku nej od narodenia vrúcny vzťah.

3. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej ako „CMP“), na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

4. Podľa § 324 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej ako „CSP“), pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie.

5. Podľa § 325 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie môže súd nariadiť, ak je potrebné bezodkladne upraviť pomery alebo ak je obava, že exekúcia bude ohrozená.

6. Podľa § 326 ods. 1 a 2 CSP, v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia sa popri náležitostiach žaloby podľa § 132 uvedie opísanie rozhodujúcich skutočností odôvodňujúcich potrebu neodkladnej úpravy pomerov alebo obavu, že exekúcia bude ohrozená, opísanie skutočností hodnoverne osvedčujúcich dôvodnosť a trvanie nároku, ktorému sa má poskytnúť ochrana a musí byť z neho zrejmé, akého neodkladného opatrenia sa navrhovateľ domáha. K návrhu musí navrhovateľ pripojiť listiny, na ktoré sa odvoláva.

7. Podľa § 329 ods. 1 prvá veta CSP, súd môže rozhodnúť o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia aj bez výsluchu a vyjadrenia strán a bez nariadenia pojednávania.

8. Podľa § 329 ods. 2 CSP, pre neodkladné opatrenie je rozhodujúci stav v čase vydania uznesenia súdu prvej inštancie.

9. Podľa § 330 ods. 1 a 2 CSP, súd môže určiť, že neodkladné opatrenie bude trvať len po určený čas. Ak to povaha veci pripúšťa, súd môže nariadiť neodkladné opatrenie, ktorého obsah by bol totožný s výrokom vo veci samej.

10. Podľa § 331 ods. 2 CSP, uznesenie o neodkladnom opatrení súd odošle najneskôr do troch dní od jeho vyhotovenia.

11. Podľa § 332 ods. 1 CSP, neodkladné opatrenie je vykonateľné doručením, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

12. Podľa § 31 ods. 2 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej „ZR“), žiadny z rodičov nemôže zastupovať svoje maloleté dieťa, ak ide o právne úkony, pri ktorých by mohlo dôjsť k rozporu záujmov medzi rodičmi a maloletým dieťaťom alebo medzi maloletými deťmi zastúpenými tým istým rodičom navzájom; v takom prípade súd ustanoví maloletému dieťaťu opatrovníka, ktorý ho bude v konaní alebo pri určitom právnom úkone zastupovať (ďalej len „kolízny opatrovník“).

13. Podľa čl. 5 základných zásad ZR, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä:

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

14. Podľa § 25 ods. 5 ZR, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak to vyžadujú pomery v rodine, súd môže upraviť styk dieťaťa aj s blízkymi osobami. Ustanovenia odsekov 1 až 4 sa použijú primerane.

15. Podľa § 116 zákona č. 40/1964 Z. z. Občiansky zákonník, blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

16. Súd ustanovil maloletej A. kolízneho opatrovníka Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš na zastupovanie v tomto konaní, keďže jej jediný rodič (otec) ju nemôže zastupovať v konaní pred súdom pre možný rozpor záujmov medzi rodičom a maloletým dieťaťom (výrok I.).

17. Civilný mimosporový poriadok (lex specialis) v § 360 a nasl. obsahuje len niektoré ustanovenia o neodkladných opatreniach - vo veciach ochrany maloletého, vo veciach výživného, vo veciach osobnej starostlivosti o maloletého a o povolení súdu na výkon oprávnenia vo veci starostlivosti o maloletých. Civilný mimosporový poriadok neobsahuje osobitnú úpravu neodkladných opatrení vo veciach úpravy styku blízkej osoby s maloletým dieťaťom, preto je potrebné pri rozhodovaní aplikovať všeobecný právny predpis, ktorým je Civilný sporový poriadok (lex generalis). Civilný sporový poriadok v § 325 ods. 2 demonštratívne uvádza niektoré príklady neodkladných opatrení, ktoré môže súd nariadiť. Neodkladným opatrením je možné rýchlo a pružne riešiť situáciu, ktorá vyžaduje okamžitý zásah súdu. Navrhovateľka sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáha dočasnej úpravy styku s maloletou. Pri rozhodovaní súdu o neodkladnom opatrení je rozhodujúci stav v čase vydania tohto uznesenia. Ku dňu začatia konania o nariadení neodkladného opatrenia a ku dňu vydania tohto uznesenia sa maloleté dieťa nachádza v starostlivosti otca. Pre nariadenie neodkladného opatrenia je nevyhnutná potreba bezodkladnej úpravy pomerov účastníkov. Posúdenie, či a kedy je takáto potreba daná, je ponechaná na úvahu súdu. Základným zákonným predpokladom nariadenia neodkladného opatrenia je osvedčenie dôvodnosti a trvanie uplatneného práva, ktorému sa má súdom poskytnúť neodkladná ochrana. Vzhľadom na účel a podstatu neodkladného opatrenia je rozsah dokazovania, na rozdiel od konania vo veci samej, značne zúžený. V konaniach vo veciach starostlivosti súdu o maloleté deti je účelom neodkladného opatrenia v prvom rade ochrana maloletých. Záujem maloletého dieťaťa je vždy prvoradý (článok 3 Dohovoru o právach dieťaťa, článok 24 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie). Pri posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje úroveň starostlivosti o dieťa, bezpečnosť dieťaťa, stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa má zdržiavať a zdržiava ako aj duševný, telesný a citový vývin dieťaťa. Neodkladné opatrenie vo veciach starostlivosti súdu o maloletých slúži na poskytovanie rýchlej, efektívnej, ale zásadne len bezodkladnej úpravy rodinnoprávnych vzťahov. Bezodkladnosť opatrenia spočíva v tom, že sa ním neprejudikujú práva účastníkov konania ani tretích osôb, pričom pri jeho nariadení prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení. V dôsledku toho sa tu nezisťujú všetky tie skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním rozhodnutia vo veci samej, pretože takéto dokazovanie presahuje rámec konania v časti o nariadenie neodkladného opatrenia, keďže je v rozpore so zmyslom okamžitej a rýchlej ochrany dieťaťa. Z tohto dôvodu zákon ani nepredpokladá, aby pri rozhodovaní o neodkladnom opatrení súd vykonával dokazovanie (§ 329 ods. 1 veta prvá CSP). Len v prípade osvedčenia (nie dokázania) bezprostredného ohrozenia dieťaťa, či osvedčenia ineého za vážneho dôvodu, je namieste rozhodnúť neodkladným opatrením pred rozhodnutím vo veci samej. Súd zdôrazňuje, že neodkladné opatrenie nemá byť prostriedkom akejkolvek úpravy pomerov do času, kým súd nerozhodne vo veci samej, ale ide o procesný prostriedok výnimočnej povahy. Povinnosť tvrdenia, dôkazná povinnosť a dôkazné bremeno v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia spočívajú najmä v povinnosti aspoň osvedčiť tvrdené skutočnosti. V rámci konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia súd zisťuje relevantné skutočnosti zjednodušeným spôsobom (spravidla vychádza najmä z listín).

18. Podľa Dohovoru o právach dieťaťa (čl. 8 ods. 1) sa zmluvné strany (Slovenská republika) zaväzujú rešpektovať právo dieťaťa na zachovanie vlastnej identity, vrátane štátnej príslušnosti, mena a rodinných zväzkov, ako sú uznané právom a nepripustiť nezákonné zásahy. Dohovor o právach dieťaťa uznáva aj zodpovednosť členov širšej rodiny dieťaťa, pri zabezpečení orientácie dieťaťa a jeho usmerňovaní v súlade s jeho rozvíjajúcimi sa schopnosťami. Zmluvné strany musia rešpektovať, práva a povinnosti rodičov, alebo tam, kde to prichádza do úvahy členov širšej rodiny, či spoločenstva, ako sú im dané miestnym obyčajom, ako aj poručníkov alebo iných osôb právne zodpovedných za dieťa a postarať sa v súlade s rozvíjajúcimi sa schopnosťami dieťaťa, o jeho vhodné vedenie a orientáciu pri výkone práv uznaných v tomto Dohovore (čl. 5). Dieťa má právo nielen na zachovanie vzťahov so svojimi rodičmi, ale aj právo na zachovanie svojej totožnosti a rodinných zväzkov. Slovenské právo definuje blízke osoby a príbuzných podľa stupňa príbuzenstva. Podľa ustanovenia § 116 Občianskeho zákonníka sú blízkymi osobami vždy príbuzní v priamom rade (rodičia, prarodičia), súrodenec a manžel. Okrem pojmu blízke osoby v citovanom ustanovení zákon definuje aj osoby, ktoré sa považujú za navzájom blízke aj bez existencie určeného rodinnoprávneho vzťahu za podmienky, že sú v pomere rodinnom alebo obdobnom a ujmu, ktorú by utrpela jedna z týchto osôb, by tá druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú. Súd môže upraviť aj bez návrhu styk blízkych osôb dieťaťa s dieťaťom pri splnení dvoch podmienok, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak si to vyžadujú pomery v rodine. Všeobecne sa akceptuje potreba dieťaťa rozvíjať pozitívne rodinné vzťahy aj so širšou rodinou, s ktorou má citové väzby. V danom prípade je prvá podmienka splnená. Navrhovateľka osvedčila, že medzi ňou a maloletou existujú citové väzby a vzájomné vzťahy. Navrhovateľka aj v dôsledku vážneho ochorenia svojej dcéry (matky maloletej)

pomáhala svojou osobnou starostlivosťou o vnučku, najmä v čase, keď to matke maloletej nedovoľoval zdravotný stav. Druhou podmienkou úpravy styku je, že to vyžadujú pomery v rodine. Pri skúmaní tejto požiadavky je potrebné zohľadniť individuálne okolnosti konkrétnej rodiny. Úprava prichádza do úvahy vtedy ak absentuje kontakt medzi rodičmi a blízkymi osobami dieťaťa (príbuznými v priamom pokolení - prarodičmi). Z obsahu spisu vyplýva, že úpravu styku starej matky s maloletou vnučkou vyžadujú pomery v rodine, keďže matka maloletej (dcéra navrhovateľky) zomrela a otec maloletej neumožňuje dieťaťu styk so starou matkou. Neexistuje ani kontakt medzi otcom a navrhovateľkou, preto nie je možné uzavrieť dohodu, podľa ktorej by mala navrhovateľka možnosť v postavení starej matky stretávať sa s maloletou vnučkou.

19. Na základe vykonaného dokazovania, v rozsahu nevyhnutne potrebnom pre rozhodnutie o neodkladnom opatrení, súd dospel k záveru, že v predmetnej veci sú splnené zákonné predpoklady pre nariadenie neodkladného opatrenia upravujúceho styk dieťaťa so starou matkou v nevyhnutnom rozsahu, kým nedôjde k rozhodnutiu súdu vo veci samej. Matka maloletého dieťaťa (dcéra navrhovateľky) zomrela a otec maloletej neumožňuje styk maloletej so starou matkou (zo strany matky). Vzťah medzi otcom a starou matkou je konfliktný. Nie je v záujme dieťaťa, aby nemalo možnosť rozvíjať vzťah so starou matkou, najmä keď stará matka má záujem o stretávanie s dieťaťom, ktoré sa ocitlo v nepriaznivej životnej situácii (po strate matky). Stará matka ako najbližšia príbuzná nebohej matky predstavuje pre dieťa spojenie s nebohú matkou. Stará matka môže dieťaťu poskytnúť informácie o matke, keď dieťaťa prejaví svoj záujem. Súdu sa javí kruté voči dieťaťu, že prišlo nielen o matku, ale mohlo by prísť aj o prejavy lásky od starej matky. Maloleté dieťa má právo na zachovanie svojho vzťahu k blízkym osobám zo strany nebohej matky a takou je aj stará matka. Súčasná právna úprava rešpektuje záujem dieťaťa ako prvoradé hľadisko. Nie je neobvyklé, že záujem dieťaťa nie je zhodný so záujmom rodiča. Súd skúmal, či úprava styku je v záujme dieťaťa; či si to vyžadujú pomery v konkrétnej rodine; či by nedošlo k citovej ujme a či by bol rozvoj dieťaťa najmä z citovej, rozumovej a mravnej stránky ohrozený, pokiaľ by mu nebolo umožnené stretávať sa so starou matkou. Právna úprava má napomáhať riešeniu situácií, kedy je rodičmi dieťaťa bezdôvodne, či neoprávnene bránené v stretávaní dieťaťa s blízkymi osobami (najmä starými rodičmi). Súd musí vziať do úvahy aj to, že rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia (§ 30 ods. 1 ZR). Súd nariadil neodkladné opatrenie a dočasne upravil styk starej matky s maloletou vnučkou do doby, kým rozhodne vo veci samej. Dočasná úprava styku sa javí nevyhnutnou, aby maloletá A. úplne nezabudla na svoju starú matku, lebo dieťa v nízkom veku (1,5 roka) nemá schopnosť dlhodobej pamäte. Dôsledkom odlúčenia a absencie kontaktov medzi dieťaťom a starou matkou je odcudzenie, ktoré nie je v záujme dieťaťa. Neodkladným opatrením súd upravil styk iba v nevyhnutnej miere. Súd pri určovaní rozsahu styku dbal, aby nedošlo k podstatnému narušeniu rodinného života otca maloletej. Súd zohľadnil všeobecné znalosti o obvyklom režime detí vo veku maloletej A. (poobedňajší spánok, večerný spánok). Maloletá navštevuje jasle, tak je zvyknutá tráviť časť dňa bez otca. Preto súd upravil styk starej matky s maloletou iba počas sobôt v párných kalendárnych týždňoch od 15.00 hod. do 18.00 hod. Otec je povinný maloletú A. na styk pripraviť. Stará matka maloletú prevezme od otca maloletej a po ukončení styku odovzdá otcovi maloletej v mieste bydliska otca. Súd apeluje, aby otec a stará matka pri realizácii styku mali na zreteli najlepší záujem dieťaťa, najmä pri odovzdávaní a preberaní dieťaťa sa ku sebe správali s úctou a rešpektom. Nie je v záujme dieťaťa, aby bolo vystavené konfliktu lojality medzi otcom a starou matkou. Otec i stará matka by sa mali zdržať komentárov a negatívnych vyjadrení o tom druhom, hoci sa môže zdať, že dieťa im nerozumie. Deti už od najútlejšieho veku citlivo vnímajú atmosféru, ktorá ich obklopuje. Napätie nevplyva na dieťa priaznivo.

20. V konaní vo veci samej (o úprave styku navrhovateľky s maloletou A.) súd vykoná potrebné dokazovanie a následne po vyhodnotení všetkých dôkazov rozhodne v súlade so záujmom maloletého dieťaťa.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu v časti o nariadení neodkladného opatrenia (výroky II.) možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa doručenia na Okresnom súde Liptovský Mikuláš (písomne v počte vyhotovení pre každého účastníka a súd). Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359, § 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). (§ 363 CSP)

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 1, 2 CMP).

Neodkladné opatrenie je vykonateľné doručením, ak osobitný predpis neustanovuje inak (§ 332 ods. 1 CSP).

Proti výroku uznesenia I. odvolanie nie je prípustné (§ 355 ods. 2, § 357 CSP).